

დილა

ოპუკუდი, ტურუა ქვეყანაჲ,
იღბინე, ქართუელი შარუო,
და შენც, ქართუელი, სწავლითა
სამშობლო კახარეო!"

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

572/3
1949

დიდი სტალინის სასული—
როგორც ამოსვლა მუსისაო.

ხალხური

საქართველოს ალკა ცენტრალური
კომიტეტის ყოველთვიური საბავშვო
შუიკნალი მცირეფუნქციონარების

დღეებერი
1949

ДИЛА
ежемесячный детский журнал
ЦК ЛКСМ ГРУЗИИ

დილა

ვარდს გაეფურსქნა კოკორი,
კანაქსვევოდა იასა,
ზამბახსაც გაკვლიტებოდა
და თავს უსრიდა ნიაცსა.

ტორთლა მძილა-ღრუბლებში
წვრილა-წვრილით კალობდა,
ბუღბულიც განარეული
ნახის სმით ამას ამბობდა:

„სუველი, ტურფი ქვეყანა,
ილხინე, ქართველი მხარე,
და შენც, ქართველი, სწავლითა
სამშობლო გაახარეო.“

6345

იოსებ ბესარიონის-ძე სტალინი

ნახტი სტალინის პორტრეტის
სახელი შედგენს ესე ჯგუფობას

გიორგი ლუონიძე

სტალინური პრემიის ლაურეატი

ნახტი ალ. ვეფხვაძისა

ბუდაპეშტის პიონერთა ბანაკში

ბანაკში ვკითხე სლოვაკ კოგონას,
მთელი ბანაკის რჩეულ მედოლეს:
სად გაიზარდე? ვინა გუაგს მამა?
ერჩევი ვეველა თანამეტოლეს.

—მე ფაშისტებმა მომიკლეს მამა,
და ვიზრდებოდი წვიმასთან, ქართან...
ვინ იყო მამა?

გა, როდი მახსოვს,
მამა არ ვიცი, სტალინის გარდა!

ეკატერინე ვუღაშვილი—სტალინის დედა

დედაო, ჩემო დედაო,
სულ მუდამ თვალნი გხედავო,
სადაც წავედი, თან წამყვა
ეგ შენი გამოსხედავო.

ვლოცავთ შენს მანდილს, შენს ტუპუს,—
მადლიან ყმანვილს აწოვე;
ვინ შეეღაროს ვაჟკაცსა
ქვეყნად რომ კარგი დასტოვე.

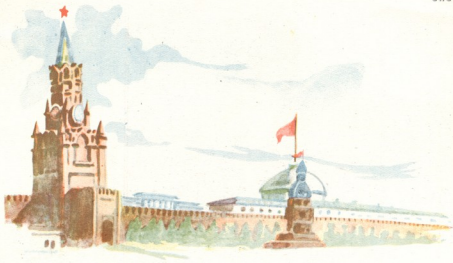
შვილი გაზარდე ისეთი,
რომ მტერს დაუცეს მუხადა;
ნიადაგ სთესდეს სიმშვიდეს,
ბრძოლის დროს იძცეს ვეფხადა!

დედილო, შვილის სიკეთე
გინატრებია გულითა,
შენ რომ ვაჟკაცი გაზარდე
ავგავსო სიხარულითა.

(ხალხური)

როსტომ ულანიძე

ნახატები შ. ცხადაძისა და ალ. ბანძელაძისა

ხალხის სურვილი

რამდენიმე ხნის წინათ, მთებში გზად მიმავალი ერთ პატარა მწყემსს შევხვდით. თვალუწვდენი, ბროლივით თეთრი ცხვრის ფარა შეეფინა მწვანე ფერღობზე, ისეთ ტკბილ ხმაზე უკრავდა სალამურს, რომ უნებლიედ მისკენ გადავუხვიე. დამინახა თუ არა გააჩუმა სალამური და მომაცქერდა.

მისვლისთანავე ვუსაყვედურე: მე აქეთ სალამურის ხმამ მომიზიდა, შენ კი დაამუნჯე მეთქი. არაფერი უთქვია, მხოლოდ ღიმილი გადაეფინა სახეზე. სალამურზე პატარა თითები მოხდენილად ჩაამწყვრივა.

და ისევ აამღერა. სმენად ვიქეცი, წუთით თავი გადამავეიწყდა. წკრიალებდა სალამურის ყელი, თითქოს შიგ ნაკადული იღვრებოდა, ტყე ჩურჩულებდა, ნიავი ბუტბუტებდა. თოხნური, ნადური, გუთნური სცვლიდა ერთი მეორეს. ცეკვავდნენ სალამურზე თითები.

მწყემსმა ჩამომითვალა: ეს მერცხლის ჭიკჭიკია, ეს ნაკადულის წკრიალი, ეს ჩანჩქერის ხმა, ეს ჩემი ფარის ძოვნისა და ბალახის შრილის ჩქამი, ესეც ჩემი გულის ნატვრა, რომელიც ამბობს: — ჩვენად

იმედად დიდხანს გვიცოცხლოს ბელადიო! ეს ხმა ისეთი განცდით დაუკრა, რომ თვითონაც ათრთოლდა.

როცა სალამურის დაკვრით მოიქანცა, ამბავი მერე ვკითხე; მხარილივ წიგნებით სახეე ჩანთა ეკიდა, მოვახსნევიენე, სათითაოდ გადავსინჯე და ვთხოვე: აბა, ამოარჩიე ამათგან რომელი უფრო გიყვარს და გიტაცებს მეთქი. ამოიღო ბელადის, რუსთაველის, ვაჟა ფშაველას, ილიას წიგნები, ყველა გულში ჩაიხუტა და თქვა: ესენი არიან ჩემი მეგობრები, დღე და ღამე ამათ ვესაუბრებო!

შემდეგ ბელადის ცხოვრების წიგნი გადაშალა, მისი დაბადების თარიღს თითი დაადო და მითხრა:

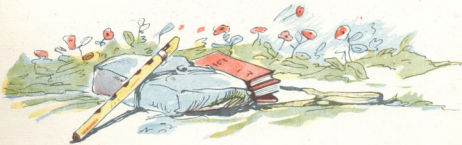
წელს უსრულდება ბელადს სამოცდაათი წელი, განა! ასრულდეს ჩემი გულის ნატვრა: დიდხანს, დიდხანს გვიცოცხლოს ხალხის იმედო. შემდეგ იქვე ამოიჩრია სამო-

ცდათი სხვადასხვა ფერის ყვავილები, სათითაოდ მიუაღერსა და თქვა: ამათ ყოველ წელს მიემატება თითო სურნელოვანი, უკვდავი ყვავილი, ამ ყვავილებს საყვარელი ბელადის ბედნიერი წლების აღსანიშნავად თვალეებით ვატარებ, ხოლო სურვილს კი გულითაო.

ბელადზე ოცნება სალამურით ერთხელ კიდევ ვაქმევიენე და დავემშვიდობე.

მივიღოდი და მიხაროდა, რომ სადღაც, შორეულ მთებში, პატარა მწყემსმა ჩემი გულის ნატვრა მითხრა, მარტო ჩემი კი არა, ყველა ხალხისა, ურიცხვი მართალი გულისა!

მართლაც ბელადის დაბადების დღეს, დედამიწის ყოველ კუთხეში, ქარხნის დაზგასთან, მალაროში, ყანაში, ზღვაზე, ცაში და ხმელეთზე რამდენი დალოცავს და ინატრებს: დიდხანს, დიდხანს იცოცხლოს ჩვენმა იმედმაო.

ანა ხახვაშვილი (მკვირი)

ნახატი გრ. ჩირინაშვილისა

სიმღერა

— აბა, დიდგდა, უკვე ვისწავლეთ გაკვეთილები და ახლა კი შენი ჯერია! — მიმართეს ბავშვებმა დიდედს.

— ჰო, დიდგდა, თუ გინდა, რომ წყნარად ვიყოთ, ეგ შენი საჩიჩელი ბუხართან დაიდგი, თან ჩეჩე მატყლი და თან შენებურად მოჰყე ამბებს. — უთხრა უფროსმა შვილიშვილმა, პატარა ხალიჩას და დიდედს მუთაქას ხელი დაავლო, ბუხართან ახლო დაუგო და, როგორც ბარტყები მერცხლის ბუდეში, ბავშვებიც შემოუსხდნენ დიდედს.

ამ დროს ქარმა ღონივრად დაუბერა, გაყინული ნამქერი მათ ფანჯრებს ქვიშასავით შემოაყარა და თან ისეთი დამატკობელი ურმულის ხმა მოაწვდინა, რომ ბავშვებმა ყურებიც ცქვიტეს:

— ეს ნამდვილად ძია ვანოს ხმა არის. ალბათ ტყიდან ფიჩხი თუ მოაქვს! — აი, სწორედ ვანოს ბავშვობის ამბავი მინდა მოგიყვეთ! — თქვა დიდედამ, საჩიჩელთან კოხტად მოიკეცა და დაიწყო:

— ბავშვებო, ძია ვანო შვიდი-რვა წლისა იქნებოდა. ერთ ზაფხულს ავად გახდა. ისეთი მძიმე ავადმყოფი იყო, რომ მისი მორჩენის იმედი არავის ჰქონდა. აღარცა სკამდა, აღარცა სვამდა, აღარც ხმას იღებდა. მაგისი ღედის ცოდვით ქვაც კი იწოდა. სწორედ იმ დღეებზე, თქვენს პაპა გიგოს, — მაშინ ის მეხუთე კლასში იყო, გორიდან ამხანაგები ეწვივნენ, ისინი შესანიშნავად მღეროდნენ. პაპა გიგოსაც მეტად ტკბილი ხმა ჰქონდა და მახსოვს, ყმაწვილები კიბეზე რომ

ამოდიოდნენ, ერთმა მათგანმა გიგოს უთხრა:

ბიკო, შენთან იმიტომ ამოვედით, რომ ჩვენი საყვარელი „ჩუხჩუხით ჩამორბოდა“ და „სალამს გიძღვნი“ დავაგუგუნოთ, მერე თქვენი სოფლის სკოლაში საწყალ გლეხებს ჩვენი კონცერტი მოვასმენინათო.

იმ საღამოს ყმაწვილები რომ მღეროდნენ, ხალხი ახლომახლო უბნებიდან ჩვენს კარმიდამოს მოაწყდა და ეს დაღლილი გლეხები ყმაწვილებს გვიანობამდე ყურს უგდებდნენ. მეორე საღამოს, როცა კაშკაშა მთვარემ მაშინდელი მიწური სახლის ბანზე შუქი მოჰფინა, ჩვენი სტუმრები ძირს ჩამოსულიყვნენ, სწორედ ვანუანთ ბანზე დამდგარიყვნენ და ისეთი სიმღერა დაეგუგუნებინათ, რომ ამ გონებადაკარგულ ბავშვს თვალები გაეხილა და დედისათვის დაეძახა:

— დედა, გესმის, რა ტკბილი სიმღერა ისმისო!

ავადმყოფმა ხმა რომ ამოიღო, მისი დედა სიხარულით აივსო. როცა სიმღერა შეწყდა ავადმყოფმა ბანის გვირგვინს ახედა თურმე და მისუსტებული ხმით იკითხა: სიმღერა რატომ აღარ ისმისო? დედა მაშინვე ბანზე გაჩნდა და გულამოსკვნილი ტირილით შეეხვეწა უცხო ყმაწვილებს:

იმღერეთ, თქვენი ტირიმთ. ვანო მომიბრუნდა, თქვენმა ტკბილმა სიმღერამ სული მოათქმევინაო!..

დედამ კარებთან ტირილით გული მოიოხა, ცრემლები მოიწმინდა და შეილთან ისე შევიდა.

ის ყმაწვილები ჯერ თურმე გაოცდნენ, მერე ვანოს ამბავი რომ გაიგეს, ისე ტკბილად ამღერდნენ, — მთელი სოფელი იმათ ლოცავდა. მეტადრე ის გასახარელი ერთი შავგვრემანი, მკვირცხლი ყმაწვილი ისეთ პირველს ამბობდა, რომ მისი წკრიალა ხმა ახლაც ყურს მიდგას.

ვანო რომ გამომჯობინდა, მას შემდეგ სიმღერა შეუყვარდა და იმ ყმაწვილების წაბაძვით ხშირად შემოსძახებდა ხოლმე.

— ის ერთი წკრიალა ხმა თითქოს ახლაც მესმის, სოფელს რომ ზარივით ეფინებოდა და მეც მამღერებესო.— იტყვის ხოლმე ძია ვანო.

ჰო და ამ სიმღერაში ვანო ისე გაიწაფა, რომ მინდორ-ვენახებში სულ მაგისი ხმა ისმის და ხედავთ, ამ ყინვასაც კი არ ეპუება.

ბავშვები სულგანაბული უსმენდნენ დიდედას, მათ თვალწინ ეხატებოდათ ავადმყოფი ძია ვანოს გაბრწყინებული სახე და ყურში თითქოს ესმოდათ მკვირცხლი ყმაწვილის დამატკბობელი, წკრიალა ხმა.

გორი, ქართლის შუაგულს, — მეთაურო ქართლისაო...

აკაკი

მე—მგლობა, მე—ღივება,
შენსინაო პაის პირი,
ოქროს სხეული პირობელი,
მე ზეტარი კარის ძარი.

საქართველოს

ღივება სიმბოლო,
გარი და მშრომელი
ქართველი მარე მეს
ღირაჯე ღვას,
მე პოპე მენივე
ღივების მსობელი,
რომელიც კველი ხელს
უნათებს ესის!

საქართველოს

სული რომ ღივება,
სწორედ იმ წესს, სწორედ იმ წასს,
სწინა სენი კარი
ქვენი გულე კადიქე!

საქართველოს

საქართველოს

კვიფარს ღივებითი
კარბელი კარი,
პისი მუდარი ხელს,
კვიფარს მტრულივერ
შენსებს პირის,
კარი ზეტარი სხელი.
ეჟ ამბოწყენდა ქართლის ეკისი,
სწინის პეპუბის წილსი,

თაქის ენისი მღვი კისის
პისი წარიღი სხელი.
პოქარი, პოქარივე
ეპბილ სეღისი,
ვეტრევი მსობელივერ
და სის ვეკრევი
ოქტომბრული
კვიფე სეკივხის ვერსი.

საქართველოს

ზეტარი კარი ღივება,
სუკრის მომწენე და მსობელი,
ქვეყნის რეკეს სწინევი
პისი ქართული სხელი.

საქართველოს

ოქე ზეტარი ქალისი კარი,
სხელი მტრის ღივება ღივება,
თაქომ რომ ქართლის გეღისი
მე მუვეკრებს მუვეკრეს უსწინევი!
ეჟ იმწივლი წარი-კარბევი,
ეჟ სწინევიღი დამბევი!
ეჟ მე ფრთხილად ვეღარავებ
პის პეპუბის და მს ვერსი!

საქართველოს

ღივებელი ივის ეს კარი
სეკივხის მსობელი,
ხელი მსწინის და სეკივხის—
ღივ სეკივხის მსობელი.

საქართველოს

გიორგი შაბაძის მიერ

ლი ჩანი და გორელი ბიჭი

მოსკოველ ბავშვთა ჯგუფი ყურადღებით ათვალისწინებდა იმ პატარა სახლს, სადაც დიდი სტალინი დაიბადა.

ბავშვებში ერთი ერთი ჩინელი ბიჭი. მას სახელად ლი ჩანი ერქვა.

ლი ჩანი სვედიანი სახით გამოირჩეოდა მხიარული, სიცოცხლით სავსე რუსი ბავშვებისაგან. ყველა ყურადღებით ექცეოდა ლი ჩანს. ყველაზე უწინ მას აზღვენებდნენ ამ შესანიშნავ ბავშვს სახლის თვითივე კუთხეს და ნივთს:

— ლი ჩან, აი, ის აკვანი, რომელშიც პატარა სოსო იწევა!

ლი ჩანი იღიმებოდა და ფიქრობდა: ნუთუ ამ პატარა აკვანში იწევა დიდი ბებიალი?

ცისფერთვალემა ოლეგმა აზლო კედელზე დაკიდულ სურათთან მიიყვანა ლი ჩანი.

— ეს რუსთაველის სურათია, ლი ჩან!

— ვიცი, მინახავს! — ჩურჩულებდა ლი ჩანი.

ნახატები ალ. გიგოლაშვილისა

უნახავს მას ეს სურათი, მაგრამ საოცარია, აჰ, ამ სახლში, დიდი პოეტის სახეს თითქოს მეტი შუქი და ნათელი დასდგომია.

როცა ბელოდის სახლი კარგად დაათვალიერეს, ლი ჩანმა შთაბეჭდილებათა წიგნში ასე ჩასწერა:

„ვენატრობ და მონებულები ჩინელი ბავშვების განთავისუფლებას, რომ მათაც ნახონ ეს პატარა სახლი, სადაც დიდი სტალინი დაიბადა“.

გარეთ რომ გამოვიდნენ, ოლეგმა ლი ჩანს უთხრა:

—ამ ქუჩას ბელადის დედის ეკატერინე ჯულაშვილის სახელი ეწოდება!

—იცი, ოლეგ! — უცებ წამოიძახა ლი ჩანმა, — მოდი, ამ ქუჩაზე მცხოვრები რომელიმე ქართველი ბიჭი გავიცნოთ!

— ეგ მართლაც კარგი აზრია! — უპასუხა ოლეგმა.

ბიჭები ფართოაივანიან, ჩუქურთმებით დამშვენებულ სახლს მიუახლოვდნენ და ჭიშკარზე გაუბედავად დააკაუნეს.

მალე ჭიშკარი გაიღო, სტუმრებს წაბლისფერთმიანი ბიჭი გამოეგება და ქართულად ჰკითხა:

— ვინ გნებათ?

ლი ჩანმა და ოლეგმა უხერხულად შეხედეს ერთმანეთს, ოლეგმა თქვა:

— ეტყობა, ამ ბიჭმა რუსული არ იცის. გორელმა ბიჭმა გაიღიმა და უსწობები ეზოში შეიპატრუა:

— მობრძანდით, მე რუსული კარგად მესმის!

გაბარებული ბავშვები ეზოში შეჰყვნენ მასპინძელს. სახლის წინ ვაშლისა და ატმის ხეები იდგა; თურაშაული სისხლისფრად მოჩანდა ფოთლებში. შეფერილებული ატამი თავისკენ იზიდავდა თვალს.

— მე ლი ჩანი ვარ, ჩინელი, ეს კი ჩემი მეგობარი ოლეგია. ჩვენ გვინდა თქვენი გაცნობა, რა კარგია აქ! — წამოიძახა ლი ჩანმა და ხის ქვეშ გრძელ სკამზე ჩამოჯდა.

— მე ოთარი მქვია! — უპასუხა მასპინძელმა და გაიღიმა.

— ჩვენ ახლა დეათავალიერეთ ბელადის სახლი, კმაყოფილნი და ბედნიერნი ვართ, მაგრამ თქვენ უფრო ბედნიერები ხართ, თქვენ ხომ ყოველ დღე შევიძლიათ იგი ნახოთ!

ერთი წამის სიჩუმის შემდეგ ლი ჩანმა განაგრძო:

— მე მყავს რუსი ამხანაგები, დღეიდან მინდა ქართველი მეგობარიც მყავდეს, ოთარ!

ოთარმა ლი ჩანს ხელი გაუწოლა

— ლი ჩან, ვიყოთ დღეიდან მეგობრები!

ოთარი დაფაცურდა, თავისი ხელით დამყნილ პატარა ხეებს უჩვენებდა სტუმრებს. იმ სახეივნო ვაზთანაც მიიყვანა, რომელიც შარშან პაპას ეცნობოდა და აღმოჩნდა. მშვენიერ, მწიფე ატამსა და ლოყებდაბრუნულ ვაშლს სთავაზობდა სტუმრებს, გულით ეპატიებოდა.

კმაყოფილი ლი ჩანი შეექცეოდა გემრიელ ატამს, დაფიქრებით შესცქეროდა ოთარს და აზობდა:

— იცი, ოთარ, ჩინეთში მამაჩენს შესანიშნავი ეზო ჰქონდა, ახლა იქ ხალხის მტრები დათარეშობენ!

ოთარი ცდილობდა ისეთი რამ ეთქვა, რაც გულს მოუგებდა სამშობლოდაკარგულ მეგობარს.

—ლი ჩან მე შწამს, შენი დამონებული საშობლოც განთავისუფლდება, შენი ნატურა შესრულდება, მალე გესტუმრებით ჩინეთში!

საოცარი სიმტკიცით და დაჯერებით ამბობდა ამ სიტყვებს ოთარი. სტუმარი მოხიბლული შესცქეროდა მეგობარს და ფიქრობდა:

„რა ბედნიერია ოთარი, ის თავისუფალი სამშობლოს შეილია“.

უცებ ოთარს რაღაცა გაახსენდა. სტუმრებთან ბოდიში მოიხადა და შინ შეიბრინა. ოთახში პატარა თინა ეგულეობდა. თინა საკმლის ფარდას მოჭფარებოდა და მალულად უთვალთვალესა ეზოში მოსივრნე უცნობებს.

—თინო, გივისთან გადაიბრინე და უთხარი ბელადის სახლის სანახავად ჩამოსული მოსკოველი ბავშვები დავიპატიყოს, აქვე ხალში იქნებიან... აბა, ჩქარა, ვაჩვენოთ ჩვენი მასპინძლობა სტუმრებს.

თინა დაფაცურდა, უკანა კარი გამოაღო.

—ზურიკოსთან და ილოსთანაც მიიბრინე, —სალამური წამოიღონ!

დაადგენა ოთარმა. ოთარი მოლოდინში ლეღავდა, თან სტუმრებს ესაუბრებოდა, თან ჰიშვარს გააყურებდა.

მალე ჰიშვარი ხმაურით გაიღო და ეზოში ბავშვები შემოვიდნენ.

ლი ჩანი და ოლეგი განცვიფრდნენ, როცა შემოსულ ჰართველ ბავშვებთან ერთად მოულოდნელად თავისი მოსკოველი თანამგზავრებიც დაინახეს. თითქოს პირვე-

ლად ხედავდნენ, ღიმილით ესალმებოდნენ, მასპინძლებივით ეპატივებოდნენ. უცნობები ეცნობოდნენ ერთმანეთს. ეზოში მზიარული ჟრიაშული იღვავდა.

—საიდან, როგორ-კითხულობდა ლი ჩანი და ოთარს სიხარულის ღიმილით შესცქეროდა.

ოთარმა გივის ანიშნა, გივიმ ჯიბიდან სალა მური ამოიღო, თინამ დერეფნიდან დოლი გამოარბენინა. გისმა საცქევაო ჰანგი მასპინძლებმა წრე შეჭკრეს და ლხინში სტუმრებიც აიყოლიეს. ოთარმა მულავები გაშალა და წრეში გაინაჯარდა.

გაჩაღდა ცეკვა.

—გე, ნეტავ მეც ვიცოდე ქართული ცეკვა!

ნატრობდა ლი ჩანი, სალაშურისა და დოლის ხმას ფეხს აყოლებდა და წრეში მიმინოსავით გაჭკროლილ ბიჭებს თვალს ადევნებდა.

მისწყდა დოლის ხმა. კაყოფილი სტუმრები გორელ ბავშვებს ეთხოვებოდნენ. თინამ სტუმრებს მწიფე ხილით სავსე კალათა მოლურბენინა სამგზავროდ. ბავშვებმა საღვლრამდე გააცილეს სტუმრები. ოთარი მხურვალედ გადაეხვია ლი ჩანს და ოლეგს. სტუმრები მატარებლის ვაგონში ავიდნენ

და მაშინვე ფანჯრიდან გადმოხედეს მასპინძლებს.

მატარებელი დაიძრა.

—ლი ჩან, წერილი მოიწერე!—მისძახოდა ოთარი და მატარებელს მისდევდა.

ლი ჩანიც ბელს უჭნევდა. მატარებლის ხმაურში ინთქებოდა მისი ხმა:

— არ დამივიწყო, ოთარ!

***

ეს იყო გასულ ზაფხულს. მას შემდეგ ბევრი რამ შეიცვალა ქვეყანაზე. დამონებული ჩინეთი განთავისუფლდა და შვებით ამოისუნთქა.

ოთარის სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა.

ერთ დღეს ოთარს, სახლში, მოსკოვიდან გამოგზავნილი წერილი დახვდა. საჩქაროდ გახსნა და წაიკითხა:

„ძვირფასო მეგობარო ოთარ! დღეს მე ბედნიერი ვარ, აღბათ მალე თავისუფალ ჩინეთში წავალ. ენატრობ თქვენს იქ ნახვას. გკოცნი მრავალს შენი ჩინელი მეგობარი ლი ჩან“.

ოთარს გული აუჩქარდა. თვალი სიხარულის ტრემლით აევსო. ბელადის სახლს სიყვარულით გახვდა და წამოიძახა:

— აი, ხომ ვითხარი მაშინ, ლი ჩან, მწამდა რომ შენი სამშობლოც განთავისუფლდებოდა!

ნახატები ხ. გაბაშვილისა

ზღაპარი მზეჭაბუკისა

ცხოვრობდა ერთი ღარიბი დედაშვილი. წამოიზარდა ეს ბავშვი და ისეთი კარგი გახდა, ავი თვალით არ ინახვებოდა.

იმით ქვეყანას სამთავიანი დევი შეეჩვია, ხშირად აოხრებდა. საუკეთესო ვაჟკაცები გაწყვიტა და ბოლოს სოფლის წყაროსაც დაეპატრონა. წამოიზარდა ეს ბიჭი და ერთ დღეს ხედავს, დედამისი მამისეულ აბჯარს ხსნის კედლიდან; ეძალემა და ვერა ძრავს.— ეგ რად გინდა დედო, — ჰკითხა ბიჭმა.— ისე, ვნახო, როგორ დამშვენდებო. — არა, დედაშვილობას, მართალი მითხარიო. — წვეთი წყალი აღარ გვიდგას, ცომი ვერ მომიხელია, დევმა წყარო დაწყვიტა, წყდება უწყალოდ სოფელიო. — მომეცი ეგ აბჯარი და მე წავალ წყაროზე! — უთხრა ვაჟმა. არ უშვებდა დედა, — ჯერ პატარა ხარო. მაინც ჩაიცვა ბიჭმა ჯაჭვის პერანგი — გაჰკრა ხელი და გახია; — არა, ეგ არ გამომადგებო. გააკეთებინა მკედელს ფოლადის აბჯარი, აისხა

იარალი და წავიდა. მივიდა წყაროსთან, აესებს კოკას. სად იყო, სად არა, წამოვიდა სამთავიანი დევი; ისეთი სახარელი რამ იყო, რომ მიწას გრიალი გაჰქონდა. — აბა, მანდ დადექი, რომელი ხარო, — დაუძახა ვაჟს. — მოვსულვარ, და შენს ქირადო, — მიუგო ვაჟმა. შეიბნენ. მოიქნია დევმა ბიჭი და ძვრა ვერ უყო, ახლა ბიჭმა მოიქნია დევი, სოლოვით ჩაასო მიწაში, მოსჭრა სამივე თავი. გაუხსნა სოფელს წყარო. გაუხარდა ხალხს, მანამდის კვერცხის ნაქუქებით ინაწილებდნენ წყალს, ყველა ამ ვაჟსა ლოცავდა: სადაც წყალი მოისურვო, წინ დაგიხვდესო!

წამოვიდა ვაჟი, მაგრამ სახლში აღარ გაჩერდა: უნდა ვნახო ქვეყნიერებაზე რა ამბავია, ვის რა უჭირსო. ბევრი იხრა თუ ცოტა იხრა, ერთ ტრიად მინდორზე გავიდა, ხედავს, ისეა გადატრუსული, აღარც ერთი სულდგმული არ დარჩენილა. მიწა გვალვისაგან ნაპრალებად დამსკლარა.

ძლივს ერთი ბერიკაცი შემოხვდა. — რამ დაგაღონა პაპაო — ეპი შევილო, რაღა რამ დამაღონა, ღრუბელთბატონი ჩვენს ქვეყანას გადაემტერა, რამდენი ხანია წვიმა თვალით აღარ გვინახავს, მოსავალი გაგვიცდა, ხალხი გაწყდა შიმშილით და მარტო მე და ჩემი შვილიშვილილია გადავრჩით; ისიც აი, ახლა მომტაცესო.

რტყი ცხრა პირი მათრაბიო. ვაჟმა გადაჰკრა და წაიბორძიკა ცხენმა, — არა, ჯერ ერთი დღე კიდევ დამკლავიბიო. ვაჟმა კიდევ გაუშვა საბაღახოდ. მეორე დღეს მობრუნდა ცხენი, იმის შეხედვას არაფერი სჯობს, ძუა-ფაფარზე სულ ვარსკვლავები ასხია. — ახლა შემავჯექ და წავიდეთო, გაფრინდა რაში, ავარდა ზეცაში. ასცდა ღრუბლებს, ღრუბლებში

მე წავალ ღრუბელთბატონთა-ნო! — უთხრა ვაჟმა. — აღამიანიშვილი იმას ვერ მოერევა, ისე ჩამოაბნელებს მიდამოს, რომ კაცი ვერ გაიგებს საიდან მიეპარება, — ამოიოხრა ბერიკაცმა. არ დაიშალა ბიჭმა, მაშინ მოხუცმა უთხრა: — თავლაში ერთი კოკლი ცხენი მიბია, ის მაინც წაიყუენე გამოგადგებო. გამოუყვანა ცხენი, ისეთი გამხდარი იყო, შიმშილით ფერღი-ფერღზე ჰქონდა მიკრული. ცხენმა უთხრა ვაჟსა: სამი დღე ჩემს ნებაზე გაიშვი და მერე გამოგადგებო. გაუშვა ვაჟმა. მესამე დღეს მოვიდა ეს ცხენი, გასუქებულა, ბალანი უბზინავს. უთხრა ვაჟსა: რაც ძალი და ღონე გაქვს გადამა-

ერთი რგვალი კოშკი იდგა, იქ ჩამოსვა ვაჟი. უარა ვაჟმა და კარი ვერსად ნახა, ჰკრა წიხლი და შეამტერია კედელი, ხედავს კოშკში ერთი ყმაწვილი ქალი ზის და ტირის. — აქ რამ მოგიყვანა, — უთხრა ვაჟს, — საცაა ღრუბელთბატონი მოვა ჩემს შესაქჰელად და შენც მოგკლავსო! — ფქრი ნუ გაქვს, მეც იმას ვეძებო.

უცბათ ატყდა ჰეჰა-ქუხილი, წამოვიდა ვაშლისოდენა სეტყვა და ჩამოხნელდა,

— მე ოქროს თმები მაქვს მანდილში შეკეცილი და ეგება გაგინათოსო, — უთხრა ქალმა. ჩამოიშალა ნაწინავები და განათდა იქაურობა.

— ახლა აღარა მიჰქირსრაო თქვა ვაჟმა.
ახლოვდება ღრუბელთბატონი, ცეცხლის ისრებს სტყორცნის და ქუხილით აყრუებს არემარეს. თან იჭაურობა ისე ჩამობნელდა, ფეხის გადადგმა ჰკირს. გადაუხტა ვაჟი და შეიბნენ. ჩამოაბნელებს ღრუბელთბატონი და ვაჟს ზურგიდან მოექცევა. მიუნათებს ქალი და ღონე ეძლევა ვაჟს. დიდხანს იბრძოდეს. ბოლოს სძლია ვაჟმა, მოიქნია ღრუბელთბატონი და კოშკს ზედ მიანარცხა. ორივე მტვრად აქცია. აირივნენ ღრუბლები და გაქრა ის ქალიც.

გამოიხედა მშემ და გაუცინა ვაჟს: ღრუბლები რომ დაიმორჩილე, დღეიდან შენთვის მზექაბუკი მიწოდებიანო.

მოახტა თავის რაშს და დაეშვა მიწაზე მზექაბუკი. მალეიდან ხედავს, რომ ქვეყანაზე უხაპუნა წვიმა წამოსულა და მწვანე ჯგჯილი ბიბინებს. გამოეგება მოხუცი და ასე დალოცა მზექაბუკი: — სიკეთის მთესავი ხარ და ისეთი ღონე მოგცემოდეს, დედამიწის ზურგზე რაც ხალხია იმათი ძალა შენს ნეკში ჩამდგარიყოს! დაემშვიდობა ვაჟა და ერთხელ კიდევ მიუტრიალდა მოხუცს: პაპავ, შენს შვილიშვილს ოქროს ნაწნავები ხომ არა ჰქონდაო. სწორედ ის არის შვილო. ისა მყავდა სიბერეში იმედად და ხუთი დღეა იმისი არაფერი ვიციო. — მე გიპოვიო, მიუგო ვაჟმა და გასწია იმ ქალის საძებნელად. ბევრი ეძებდა, ზღვა და ხმელეთი შემოიარა და ვერსად მიაგნო. დაღონდა მზექაბუკი, მაშინ რაშმა უთხრა: ნამდვილად ქვესკნელელმა გაიტაცა; ქვესკნელელს ღრუ-

ბელთბატონის ჯავრი სჭირდა, შენ რომ ზეცაში ომოზდი, დროს მაშინ იხელთებდაო.

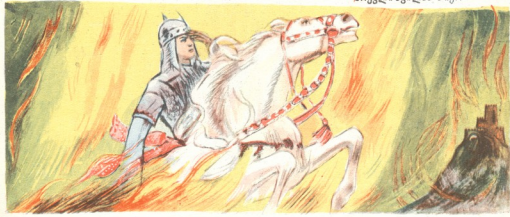
მივიდნენ ქვესკნელის პირთან, გაიხსნებიან კლდეები, ამოხეთქავს ცეცხლის ალი და ისევ შეიკვრებიან. რაშმა უთხრა: ეგ ცეცხლი ქვესკნელელის ამოსუნთქვა არის, ჩავფრინდეთ და რამდენიქა დავიძახო „დავიწვი“, იმდენი მათრახი გადაშკარიო.

ჩაემვენენ ქვესკნელში. ცეცხლის ალი მოევლოთ და კლდეებმაკ პირი შეკრეს, მაგრამ რაშმა ჩაასწრო. გავიდნენ ტრიალ მინდორზე, ხედავენ შუა გულში ცხრაპირი კოშკი დგას და გარშემო ცეცხლის ყვავილბალახი ბღღვრიალებს. კოშკის კარ-

თან ქვესენელის ცეცხლის ლოგინი უგია და სძინავს. გამოეღვიძა ქვესენელის, ამოიხენეშა და გადმოუშვა პირიდან ალი. მზეჭაბუკმა მისკენ გაიწია და თმები შეეჭრუსა, მაშინ მოინატრა მზეჭაბუკმა წყალი და გასკდა ტბა, ის ცეცხლი სულ ჩააქრო. წამოვიდა გაცეცხლებული ქვესენელი, ჩაავლო ვაჟს მხრებში ხელი და სამჯერ დასკა, სამჯერვე წამოუხტა ბიჭი ფეხზე: — ახლა კი ჩემი ჯგერიაო! — დაავლო ფეხში ხელი მზეჭაბუკმა და შუა ტბაში

გადაუძახა, დანელდა გარშემო ცეცხლი და ჩაიხრჩო ქვესენელის მიადგა მზეჭაბუკი ცხრაკლიტულს. გამოსწია რკინის კარებს, მაგრამ ზედ ისეთი ასფუთიანი კლიტეები ეკიდა, ძვრაც ვერ უყუ. გაახსენდა ბერიკაცის ნათქვამი, გაჰკრა ნეკი და ცხრა კარი ერთად შელევწა. წამოიყვანა ის ოქროსნაწნავებიანი ქალი და წამოვიდა შინ მშვიდობით! ქირი იქა, ლხინი აქა, ქატო იქა, ფქვილი აქა.

დამუშავებული მუყვალა
მრეფელიშვილის მიერ

• ხალხური თამაშობანი წრე-ლახტი

ყმაწვილებიდან ორი მეთაური ასე ირჩევს ამხანაგებს:
— არჩევანი მე.
— არადანი მე.
— სანდრო მე.
— გოლა მე.
— ნიკა მე.
— ვანო მე. — ასე დაიკოფიან ორ ჯგუფად: თავდამსხმელებად და დამცველებად.

ჯერ შემოაველებენ ფართო წრეს. შემდეგ დამცველები წრის შიგნით ჩადგებიან, შემოიხსნიან ქამრებს და წრის ხაზზე უღებენ თავს.
თავდამსხმელები თავიანთი ქამრებით კანკებს უწვავენ დამცველებს, თან ცდილობენ წრიდან ქამრის გატაცებას. დამცველები ფეხით იცავენ ქამარს. თუ ოდნავ მიინც მოახვედრებენ ფეხს თავდამსხმე-

ლებს, თავდამსხმელი ჩაქრილად ითვლება, და მასთან ერთად — მთელი გუნდი. დამცველს უფლება აქვს თავდამსხმელს ქაშარში სტა-
კოს ხელი და თავისკენ მიიზიდოს, რათა ფეხი მოახეიდროს მას. სახიფათო მომენტში თავდამსხმელი თავს ანებებს ქაშარს, ეს ყველაზე სამარცხვინოა. ასეთ შემთხვევაში ქაშარს წრის შუაგულში დებენ, თამაში რთულდება. თავდამსხმელები მოვა-

ლნი არიან ჯერ დაკარგული ქაშარი გაიტაცონ, შემდეგ — დანარჩენები. თუ მოახერხებენ ქაშარის გატაცებას, თავდამსხმელებისათვის ეს დიდ გამარჯვებად ითვლება. დამარცხების შემთხვევაში როლები იცვლება: ყოფილი თავდამსხმელები წრეში დგებიან, ხოლო დამცველები თავდამსხმელებად თამაშობენ.

ლევონი კასრაძე

ორმო-ბურთი

თამაშისათვის საჭიროა პატარა ბურთი. თამაში შეიძლება ყველგან, სადაც თავისუფალი მოედანია. მოთამაშეთა რიცხვი სამზე მეტი სჯობია. მოთამაშენი თავთავის ორმოს ახლო-ახლო თხრიან. ორმოში ბურთი სანახევროდ უნდა ჩაეტოვოს. ორმოებს ირგვლივ ერთ დიდ წრეს შემოავლებენ ცარკით. ერთ-ერთი მოთამაშე ორმოების გასწვრივ ბურთს ვაგაგორებს მოთამაშენი ფხიზლად აღევნებენ თვალსვის ორმოშიც ბურთი ჩავარდება ის სწრა-

ვად აიტაცებს ბურთს და ესერის რომელიმე მოთამაშეს, ბავშვები აქეთ იქით გარბიან, რომ ბურთი აიცილონ. მსროლელს უფლება არა აქვს ორმოების ირგვლივ შემოვლებულ წრეს გადასცდეს და მოთამაშეებს გაეკიდოს. თუ ბურთი დააცილა, მსროლელი ხელახლა აგორებს ბურთს ორმოებისაკენ. მხოლოდ, თუ ვისმე მოართვედა, ახლა ის აგორებს, ვისაც მოხვდა.

ზაქარია შერაზდოვილი

ხალხური ანდაზები

1. დედაჩემის გამომცხვარი კვერი ცხრამთას იქით თბილი დამხვდაო.
2. დედის გული ზღვა არის სიყვარულისაო.
3. ერთი გონიერი დედა ას ოსტატსა სჯობსო.
4. ზაფხული ზამთრის მუშა არისო.
5. ზარმაც მწყემსს საქონლის გამოდენა შორიდან ურჩენიაო.
6. დროზე მთესავი — დროზე მოიმიქისო.
7. დღევანდელი სიტყვა ხვალისდელის ხილიაო.
8. გამრჯე ხარს ალო არ დააკლდებაო.

საქართველოს
საზოგადოებრივი
საბავშვო საზოგადოება

გ ა ს ა რ თ ო ბ ი

ხალხური გამოცანები

1. ერთი თეთრი კოშკი ვიცი, —
კარ-ფანჯარა ვერსად ნახეს.
შიგ რომ მდგმური გაიღვიძებს
კარს თვითონვე გამოაღებს.

2. ერთი რამ უცხო ფრინველი
ტყბილ საჩუქარსა გვპირდება.
სახლი აქვს გამოწყობილი —
ხუროსაც გაუჭირდება.

3. გავიხედე, მინდორში
სიო-ქარი ქრისო,
ყველა იმას ურტყამს,
სისხლი არა სდისო.

4. თავი ქვისა, ტარი ხისა,
ფოთოლს სქამს და ნაცარს ჰყრისა.

კ ო მ ე ლ ი ქ ა ლ ა ძ ი ა

ბავშვებო, დასწერეთ ოთხი სიტყვა: თემი, ქარი, ზაქი და ჯარა. თითოეულ სიტყვაში შესცვალეთ თითო ასო, ისე, რომ მივიღოთ სხვა სიტყვა, ხოლო შეცვლილი ოთხი ასოსაგან წაიკითხოთ საქართველოს ერთ-ერთი ქალაქის სახელწოდება.

უღაზე — „სიმღარა გელაღვი“ — ნახატი უნა ჯაფარიძისა

პასუხისმგებელი რედაქტორი რ. მარშიანი
სარედაქციო კოლეგია: გ. აბაშიძე, მ. ბურჯანაძე, ი. გრიშაშვილი, შ. ცხადაძე.
თ. თუმანიშვილი, მ. აფ. შამვილი, ი. სიხარულიძე, ნ. უნაშკოშვილი.

გამომცემლობა „კომუნისტი“. რედაქციის მისამართი: თბილისი, ლენინის ქ. № 14. I სართ. ტელ 3-81-85

გამომცემლობის შეფ. № 122 სტამბის შეფ. 2442/1475 ტირაჟი 7000 ფე 04500 ფაბრიკა № 5 მან.

ტექსტი აწუობილია ლ. პ. ზერიაშვილის სახელობის პოლიგრაფიკომბინატ „კომუნისტის“ სტამბაში. მუშაობა დაბეჭდილია ოცეტის სისტემის მანქანაზე, „ზარია ვოსტოკას“ სტამბაში. თბილისი, რუსთაველის პროსპ. № 42